

ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ,
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΟΥΤΩΣ ὁμιλοῦντες, ἐτρεπόμεθα εἰς ἀργολογίαν· ἀλλ' ὅταν γέρων καὶ νέος συνδιαλέγωνται, γέρων, ὅστις ἤδη κροεῖ τὰς θύρας τοῦ ἄλλου κόσμου, καὶ νέος εἰσὶν ἄγνων διὰ τίνος πύλης πρέπει νὰ ἐμβῇ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἡ ἀργολογία, μόλις προκύπτουσα, ἀφανίζεται, ἐπικρατοῦσης πάντοτε σπουδαίας καὶ ἐμβριθοῦς ὁμιλίας. Τί στηρίζεις, μὲ ἡρώτησε, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἐκείνην τὴν καλύβην; (τὴν καλύβην τοῦ ἀσκητοῦ ἐπὶ τῶν κίωνων τοῦ ἐν Ἀθῆναις Ὀλυμπείου). Ὁ κατοικήσας ἐκεῖ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ γέρων, δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἐφέρετο ἐναντίον τοῦ σκοποῦ του, ἐτρεπόμενος ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς φύσεως, καὶ ἀντιπερόμενος εἰς τὰ σχήδια τῆς Θείας Προνοίας. Ἡ φύσις ἀποδοκιμάζει τοὺς ἀνωρελεῖς ἀγῶνας, ἀποστρέφεται τὴν ἀγὼν φθοράν· ἡ δὲ θρησκεία, ἡ μετὰ λόγου λατρεύουσα τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον καὶ φιλόανθρωπον Θεόν, ἀποποιεῖται ὁμοίως τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅσαι δὲν ὠφελοῦσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὀνομάζει ἀρετὰς ἐκείνας μόνον τὰς διαθέσεις, ὅθεν γεννᾷται τι πρὸς τὸν πλησίον ἔργον ἑωφελές. Ἐκ τῆς συναφείας τῶν ιδεῶν πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἀπατᾷται· ἀλλ' εἶναι συχνότερα ἡ ἀπάτη κατ' ἣν ἐκλαμβάνεται τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ σκοποῦ, καὶ τιμᾷται τὸ ὄργανον ἀντὶ τοῦ ἔργου. Ἐκ ταύτης τῆς ἀπάτης ἐγεννήθησαν πολλαὶ περὶ ἀπαθείας ἰδῆαι ψευδεῖς καὶ ἐπικίνδυναι. Ἡ ἄρνησις ἀπλῶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐνοχίσθη πρᾶξις ἀρετῆς, καὶ ὅχι ὁ σκοπὸς τὸν ὅποσον πρέπει ν' ἀποβλέπῃ. Ἀλλ' ἡ κοινωνία ἔχει χρεῖαν Ἑρακλῶν καὶ Θησίων, ἀνθρώπων ἀγωνιζομένων νὰ τὴν ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὰ κακά, καὶ νὰ συστήσωσι τὰ κοινὰ συμφέροντα· ἡ δὲ θρησκεία ἔχει χρεῖαν Πέτρων καὶ Παύλων καὶ τοιοῦτων ἀνδρῶν, δαπανούντων τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις εἰς διδασκαλίαν τῆς ἀληθείας, εἰς θεραπείαν τοῦ πάσχοντος, εἰς ἀντίληψιν τοῦ ἀσθενοῦς, εἰς ἀνεσιν τοῦ θλιβομένου. Εἰς τοιοῦτους ἀνθρώπους ἀνεγείρονται ἄξως ἀνδριάντες, καὶ ἀπονέμονται δίκαιαι τιμαί. Ὁ δὲ κατ' ἑαυτοῦ ἀγωνιζόμενος, καὶ ἀντιπερόμενος καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἀθωοτάτας αὐτοῦ ὀρέξεις, διὰ λόγον οὐδὲν σχετικόν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωὴν του, ὅποιαν πρέπει νὰ εἶρῃ χάριν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ζωοδότου Θεοῦ;

Παράδοξον, εἶπα πρὸς τὸν γέροντα· εἴαν τις, κατ' ὑπόθεσιν, καταβῇ εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ῥίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν ὅλας τὰς δραχμάς του, ὅλην τὴν χρηματικὴν του δύναμιν, δὲν τιμᾷται ὡς ἐλευθέριος, ἀλλὰ καταρροεῖται ὡς μωρός· εἴαν δὲ τις, ἐκούσιως σκληραγωγούμενος, στρεφθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ πάσης θεραπείας δι' οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ διὰ νὰ φθέρῃ τὴν υἱεῖάν του, καὶ νὰ καταλίσῃ τὰς ζωτικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ τοιοῦτος ευλογεῖται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ μακαρίζεται! Τοῦτο συμβαίνει, μὲ εἶπεν ὁ γέρων, ἐξ ἐκείνης τῆς ἀπάτης, περὶ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ὁμιλήσαμεν. Παντὸς ἔργου

ἐκτέλεσις, ὠφελοῦντος τὸν πλησίον, πᾶσα πρακτικὴ ἀρετὴ ἐμβάλλει τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν εἰς δύσκολον τινὰ ἰγῶνα· ἡ ἐλεημοσύνη, παραδείγματος χάριν, σὲ ἀφαιρεῖ χρήματα, ἡ ἀνδρία γνωρίζεται εἰς κινδύνους, ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ἀπάθειαν, τὸ φιλόπατρι σὲ ἀναγκάζει εἰς ἀμίσθους κόπους, καὶ δὲν φυλάττει λογαριασμοὺς ὑποζημιώσεων· εἰς βραχυλογίαν, πᾶσα μία τῶν ἀρετῶν διὰ μέσου δυσκολίας κατορθοῦται, καὶ κατὰ τὴν δυσκολίαν τῆς τιμᾷται καὶ θαυμάζεται. Διὰ νὰ τιμηθῇ τις ἄρα ὡς ἐνάρτεος, δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ ὑποφέρῃ στερήσεις ἰσχυρῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ προξενήσῃ τ' ἀγαθὰ εἰς τὴν πατρίδα, πρὸς τὸν πλησίον του. Οἱ δὲ ἀπλοῦστεροι δὲν πράττουσιν οὕτως, ἀλλὰ προχωροῦσιν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς πράξεως, καὶ μένουσιν ἐκεῖ, ἥγουν τιμῶσι τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ τέλους. Παραδείγματος χάριν, νηστεύουσιν, ὅμως ὅχι διὰ νὰ φάγῃ ὁ πτωχός, ὁ ἀποθνήσκων τῆς πείνας, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ νὰ νηστεύωσι, καὶ νηστεύοντες τιμῶνται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους. Ἀναβαίνουν ἐπὶ τοῦ κίονος, τραγλοδυτοῖσιν, ὅχι ὅμως διὰ νὰ εἰσάγωσιν ὑπὸ τὴν στέγην τὸν ξένον ἢ τὸν ἄρρωστον, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ νὰ ταλαιπωρηθῶσιν αὐτοί, καὶ ταλαιπωρούμενοι μακαρίζονται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους.

Μετὰ ταῦτα, ὁ γέρων ἐπρόσθεσεν· Ὅστις ἐκλαμβάνει ὡς ματαίως ὅλας τὰς ἐλπίδας τοῦ πιστευόντος εἰς Θεόν, πᾶς θωρεῖ ἐκείνην τὴν παγκόσμιον συμφωνίαν ὅλων τῶν πασχόντων, ἐκείνας τὰς κατ' ἐπανάληψιν δεήσεις τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψεως· νομίζει ἄρα, ὅτι ἀποτείνονται ματαίως πανταχόθεν τῆς γῆς εἰς χάλκινον οὐρανόν, διὰ νὰ μὴ λάβωσιν ἀπόκρισιν; Πόσας ἔχομεν αἰτίας θλίψεων εἰς τοῦτον τὸν βίον! Τὸ ψεῦδος μὲς συκοφαντεῖ, ὁ δόλος μὲς ἐπιβουλεύεται, ἡ πλαστὴ φιλία μὲς προδίδει· οἱ δεσμοὶ τῆς κοινωνίας, ἰντὶ νὰ συνάπτωσι, πληγόνουσι τὰ μέλη τῆς· ἡ ἐξουσία πολλὰ φοῖ, ὅσον δραστηρίως φορολογεῖ, τόσον ἀμελῶς παραβλέπει καταλυομένας τὰς πολιτικὰς ἐγγυήσεις· ἡ ἱκαμπτος φύσις μὲς ἐπηρεάζει πολλὰ χῶς· ἡ σκοτεινὴ καὶ ψυχρὰ ἡλικία, κατ' ἣν ἀποσφύρονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀφανίζονται ὅλα τὰ τερπνὰ, τὸ γῆρας, βεβαίως ἐπ' ῥεχεται, καθὼς ἐπῆλθε καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν σήμερον πρεσβύτην, καὶ χθὲς ἄνδρα, καὶ προχθὲς μεράκιον.

Εἰς τόσα ψυχρὰ πράγματα πανταχόθεν ζητοῦμεν παραμυθίαν, ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς θρησκείας τὴν ἀπολαμβάνομεν. Μὲς καταδικάζουσιν οἱ ἄνθρωποι· δημιουργοῦμεν καταφυγὴν πέραν γῆς καὶ ἀνθρώπων. Μὲς ὑποστρέφεται ἡ ἐξουσία ὡς φίλους τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς πατρίδος· παρηγορούμεθα ἐκ τῆς ἰδίας ἰσχυροῦ τινὸς ἐξουσιαστοῦ, πατρὸς τοῦ μέλλοντος αἵματος· ὅστις, πάντοτε μεθ' ἡμῶν ευρισκόμενος, θάλλει μᾶς βραβεύειν ἄξιος, διότι ἐμείναμεν πιστοὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πατρίδα. Μὲς θλίβει· πρόωρος φιλτάτων στέρσις· δὲν εἶναι ἀδύνατον τὸ ζεῦγμα τῆς ἀβύσσου· ῥίπτομεν γέφυραν ἐπ' αὐτῆς θρησκευ-

κὴν, νοεράν, καὶ ἀπολαμβάνομεν τὰ φίλτατα. Τέλος, ὅταν καταστήσωμεν εἰς τὴν ἐσπέραν τῆς παρούσης ζωῆς, περιμένομεν ευέλπιδες τὴν ἀνατολὴν τῆς μελλούσης.—
Ο ΓΕΡΩΝ ΛΙΜΠΕΡΙΣ.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΖΩΩΝ.

ΕΞΥΝΕΙΘΙΖΕ τις νὰ μεταβαίνει διὰ τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας ὅπου διέτριβεν εἰς ἄλλην τινὰ γειτονικὴν, μὲ τὸν σκύλον του συνωδευμένον. Ἐτυχε δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν νὰ χάσῃ ὁ σκύλος τὸν αὐθέντην του εἰς τὴν ξένην πόλιν, καὶ συμπεράνας ὅτι ἐπέρασε τὸν ποταμόν, ἔδραμεν εἰς γνωρίμου τινὸς βιβλιοπώλου, καὶ ὑπεδήλωσε τὴν συμφορὰν του. 'Τί!' ἐξεφώνησεν ὁ βιβλιοπώλης, 'τὸν αὐθέντην σου ἔχασες! Ἰδοὺ, ἐν σολδίον, νὰ περάσῃς τὸν ποταμόν.' Ὁ σκύλος ἤρπασε τὸ νόμισμα, ἔτρεξεν εἰς τὴν ὄχθην, ἔρριπεν αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πορθμέως, κ' ἐπέρασε μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν.

Ἀμαξά, εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων τρέχουσα, ἐπλάκωσε καὶ συνέτριψε σκύλου κνήμην. Χειροῦργός τις, περνῶν κατ' εὐτυχίαν, ἐλυπήθη τὸ ζῶον, ἐπῆρε δ' αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον, τοῦ ἔβαλε τὴν κνήμην, καί, ἀποῦ τέλεια ἔθεραπεύθη, τὸ ἀφῆκε, πεπεισμένος ὅτι ἤθελεν ἐπιστρέφειν εἰς τοῦ παλαιοῦ του αὐθέντου. Ὅσακις μετὰ ταῦτα ἀπῆντα τὸν χειροῦργον ὁ σκύλος, ἀνεγνώριζεν αὐτὸν πάντοτε, τὴν οὐρὰν σείων, καὶ ἄλλεοτρόπως παριστάνων τὴν χαρὰν αὐτοῦ. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἠκούσθη τρανὸν γαῦσιμα εἰς τὴν θύραν τοῦ χειροῦργου· ἦτο δὲ ὁ ἱατρεὺς σκύλος, προσπαθὼν νὰ εἰσάγῃ ἄλλον σκύλον, τοῦ ὁποίου ὡσαύτως εἶχε σπάσειν ἡ κνήμη.

Ἴππος τις, πεταλωθεὶς καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας, ἔλαβε κατὰ δυστυχίαν βλάβην εἰς τὴν πετάλωσιν τοῦ ἑός. Μετὰ τινὰς ἡμέρας, πόνον αἰσθανόμενος καὶ χωλὸς ἦδη, ὑπῆγε περὶ τὰ χαράγματα εἰς τὴν πύλιν τοῦ ἀγροῦ, ὅπου ἔβασκεν, ἐσῆκωσε αὐτὴν μὲ τὸ στόμα, ἐξῆλθε, κ' ἐπροχώρησε κατευθεῖαν εἰς τοῦ ἰδίου πεταλωτοῦ τὸ ἐργαστήριον, ἐν ἧμισυ μίλιον μακράν. Μόλις ἤνοιξεν ὁ πεταλωτής, καὶ ὁ ἵππος, πλυσισάσας, ἐσῆκωσε τὸν πονεμένον πόδα. Ὁ σιδηρουργὸς ἀμέσως ἤρχισε νὰ ἐξετάσῃ τὸ ὀνύχιον, ἀνεκάλυψε τὴν βλάβην, ἔκβαλε τὸ πέταλον, καὶ μετῴκισεν αὐτὸ προσεκτικώτερα· μετὰ τοῦτο, στραφεὶς ὁ ἵππος, ἐξεκίνησε μ' εὐχάριστον βῆμα πρὸς τὴν καλῶς ἐγνωσμένην βοσκήν του.

Ο ΑΛΗΘΗΣ ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ο ΑΛΗΘΗΣ ποιητής λαλεῖ, σκέπτεται, εἰκονίζει, ἐπινοεῖ διαφόρως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. ἐξίσταται ἀπὸ τὴν ἥρεμον καὶ ἡσυχον κατάστασιν, ὑψοῦται, ἐξάπτεται. συγκλονεῖται ἔξω τῆς συνηθείας, καὶ φαίνεται, τέλος πάντων, ὅτι δὲν ἐνεργεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅτι ἀρπάζεται καὶ ἐκφύεται ἔξω ἑαυτοῦ ὑπὸ τινος ἀνωτέρας δυνάμεως καὶ φορᾶς. Τῶνόντι, ὅλοι θ' ἔλουν συνομολογήσειν ὅτι ταῦτα εἶναι ψυχῆς ἐνθουσιώσεως, ἥτις ἐξίσταται καὶ φέρεται ἔξω τῆς συνηθούς σφαίρας. Βλέπει μὲ τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς ὁράσεις, θεάματα, καὶ σκηνάς·

ἐνεργεῖ μὲ δύναν, καὶ ὁρμὴν, καὶ ἐκρηξιν βιαίαν, καὶ εἰς στιγμὰς παρέρχόμενας, ὡς ἀστραπαί. Τὰ ἀντικείμενα αὐτῆς εἶναι νέα, καὶ παρὰ τὸ σύνθηδες ἔχοντα μέγεθος καὶ κάλλος. Δὲν βλέπει ἐνώπιόν της παρὰ θεάματα, τεράστια, κάλλη, ἡρώϊσμοις, ἀρετὰς, καὶ ἀνδρας ἐνδόξους ἢ θεοὺς, τοὺς ὁποῖους ἀγαπᾷ, μὲ τοὺς ὁποῖους συνομιλεῖ, συναγάλλεται, καὶ ἐντεῦθεν διεγείρονται εἰς αὐτὴν πάθη, δάκρυα, τὰ ὁποῖα μεταδίδει εἰς ἄλλους, ἐφέλκουσα, συγκινοῦσα, καὶ ηλεκτρίζουσα τὸν ἀναγινώσκοντα ἢ ἀκοῦντα. Διὰ τοῦτο μὲ φαίνεται ὅτι δὲν δύναται τις κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ὀρίσῃ ἢ νὰ περιγράψῃ τὸν ἐνθουσιασμόν παρὰ λέγων, ὅτι εἶναι ὑψώσεως τῆς ψυχῆς εἰς τὸ βλέπειν μὲ ὀξύτητα ἀήθη καὶ θαυμαστά πράγματα, ἐμμανὲς οὕσα αὐτῇ, καὶ εἰς ἄλλους μεταδίδουσα τὸ πάθος της.—ΦΙΛΟΣ. ΒΑΜΒΑ.

ΠΕΡΙ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ.

ΣΥΓΓΡΑΦΟΝΤΕΣ, ἂς ἀποφεύγωμεν ἐπιχειρήματα ἀμφισβητήσιμα· τὰ ἐπιχειρήματα ὁμοιάζουν στρατιώτας· κάλλιον νὰ ἔχωμεν ὀλίγους, ἱκανοὺς, ὡς οἱ ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιῶται, νὰ βαστάξωσι μίαν θύειν, παρὰ πολλοὺς, ὡς αἱ μετὰ τοῦ Ξέρξου μυριάδες ἐκεῖναι τῶν Περσῶν, αἵτινες μόνον ἐχρησίμευσαν νὰ λαμπρύνωσι τὸν θρίαμβον, καὶ ν' αὐξήσωσι τὸ κλέος τοῦ νικητοῦ. Καὶ δι' ἄλλην αἰτίαν συμφέρεi νὰ προτιμῶμεν ἐκλεκτὰ μόνον ἐπιχειρήματα, μᾶλλον παρὰ ν' αὐξάνωμεν τὸ πλῆθος αὐτῶν μὲ τὴν προσθήκην τῶν ἀσθενῶν· ὁ ἀντιδικὸς μας θέλει ἀποκριθῇ εἰς τὰ ἀδύνατα, καὶ νικήσας αὐτὰ θέλει ζητήσῃ τὴν τιμὴν, καὶ πολλάκις μάλιστα θέλει τὴν λάβειν, ὅτι ἐνίκησε καὶ τὰ ἰσχυρά. Συνομιλοῦντες προσέτι, ὅχι ὀλιγώτερον παρὰ συγγράφοντες, χρεῖα ν' ἀκολουθῶμεν τὸν προεξηρημένον κανόνα, εἰάν θέλωμεν νὰ μὴν ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἐλέχθη ποτὲ εἰς ἕνα, τοῦ ὁποίου ἡ γλῶσσα, ὡς ὁ ταχυδρόμος ἵππος, ἔτρεχε τόσον ταχύτερα, ὅσον μικρότερον ἐσῆκονε φορτίον· δηλαδὴ, ὅτι ἔδειχνεν εἰς μὲν τοὺς ἀμαθεῖς τὴν πολυμαθειαν, εἰς δὲ τοὺς πολυμαθεῖς τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ. Τῶνόντι, ἂν οἱ ἄνθρωποι περιωρίζοντο εἰς μόνον ὅσα ἐγνώριζαν, συχνότατα ἤθελε συμβαίνειν ἐπὶ γῆς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ ἅγιος Ἰωάννης μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι συνέβη ἅπασι εἰς τὸν οὐρανόν, 'σι γ' ὡς ἰμῶριον.' Ὁ μέγας μαθηματικὸς Ἀλλεῖνς (Halley) ἐφλυᾷρει οὐκ ὀλίγον ὑπὲρ ἀπιστίας· μίαν δὲ φορὰν, ἰφθὺ ἐλευθέρως ὠμίλησε περὶ αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ φίλου τῶν Νεῦτωνος, Sir Isaac Newton, τὸν δέικοθεν οὗτος ἱπποτόμως μὲ τὴν ἐφεξῆς παρατήρησιν· 'Πάντοτε, φίλε, σὲ ἀκούω μὲ τὸ μεγαλῆτερον σέβας, ὅταν ὁμιλῇς περὶ ἀστρονομίας ἢ τῶν μαθηματικῶν· διότι αὗται εἶναι ὑπόθεσις, τὰς ὁποίας ἡρεῖν ἡσυχῇ ἐπιμελῶς, καὶ τὰς ὁποίας καλῶς ἐννοεῖς· ἀλλ' ὅταν λαλῇς περὶ θρησκείας, σὲ ἀκούω πάντοτε μὲ πόνον· καὶ ὅτι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ποτὲ δὲν ἐξετάσας σπουδαίως, καὶ δὲν εἰσπύδας, καὶ δὲν θέλεις νὰ τὴν σπουδάσῃς, ἐπειδὴ τὴν καταρρονεῖς.'